

OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUKSESTA ANNETUSSA LAISSA (1705/2009) TARKOITETTUIEN PERUSTAMISHANKKEIDEN VALTIONAVUSTUSTA KOSKEVAT EHDOT JA RAJOITUKSET

Ehdot ja rajoitukset koskevat opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009), liikuntalain (390/2015), teatteri- ja orkesterilain (730/1992), lain kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019), museolain (314/2019) sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) nojalla myönnettyjä avustuksia.

Yleistä

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionavustuksia valtion talousarvion määrärahoista. Ministeriö valmistelee avustuspäätökset, valvoo avustusten käyttöä ja arvioi avustusten vaikutuksia.

Valtionavustuksen saajan on noudatettava avustettavassa toiminnassa valtionavustuspäätökseen sekä tähän päätökseen liitteeseen sisältyviä ehtoja ja rajoituksia. Ehtoihin ja rajoituksiin on koottu opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetusta laista valtionavustuksen saajaa koskevia olennaisia säännöksiä ja muita valtionavustuksen käyttöä koskevia määräyksiä.

Avustuksen käyttö

Valtionavustusta saa käyttää ainoastaan valtionavustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hankittava omaisuus tulee avustuksen saajan omistukseen. Tontin osalta edellytetään lisäksi, että avustuksen saaja omistaa tai pitkäaikaisella vuokrasopimuksella (voimassa vähintään 15 vuotta avustuksen myöntämisen jälkeen) hallitsee maapohjaa, jolla avustuksen kohde sijaitsee.

Avustettavan hankkeen toteutuneita tuloja ja kustannuksia tulee seurata kirjanpidossa omalla kustannuspaikallaan tai vastaavalla, erillisellä seurantakohteellaan (jäljempänä ”kustannuspaikka”). Avustuspäätöksessä määritellään, kuinka suuren osan avustus saa kattaa avustettavan hankkeen toteutuneista, hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustusta saadaan käyttää hankkeen toteuttamisesta aiheutuneisiin menoihin, jotka ovat toteutuneet ennen avustuksen myöntämistä sekä menoihin, jotka ovat toteutuneet avustuksen myöntämivuonna ja kahtena seuraavana vuonna, ellei avustuspäätöksessä toisin määrätä.

Hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset kustannukset vähennettynä hankkeeseen kohdistuvien korvausten, hyvitysten ja muiden näihin verrattavien kustannuksia vähentävien tulojen määrällä.

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole poistot, varaukset eivätkä muut laskennalliset erät. Hyväksyttäviä kustannuksia eivät myöskään ole lainoista aiheutuvat kustannukset, ellei avustuspäätöksessä toisin ole määrätty.

Arvonlisävero hyväksytään avustettavaksi kustannukseksi vain, jos se jää avustuksen saajan lopullisesti maksettavaksi. Kunnille myönnettyissä avustuksissa hyväksytään vain arvonlisäverottomat kustannukset.

Avustus ei saa yhdessä muiden julkisten tukien kanssa ylittää hyväksyttävien kustannusten määrää.

Hankeselvitys

Valtionavustuksen saajan on toimitettava valtionapuviranomaiselle selvitys toteutetusta perustamishankkeesta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankkeen valmistumisesta. Jos selvitystä ei tehdä määräajassa, valtionapuviranomainen voi päättää, että valtionavustuksesta maksamatta oleva loppuerä voidaan jättää maksamatta osittain tai kokonaan.

Hankeselvityksen tulee sisältää:

- selvitys hankkeen aloittamis- ja valmistumisajankohdasta;
- selvitys hankkeen rakennuskustannuksista ja hankkeeseen liittyvän irtaimen omaisuuden hankintakustannuksista;
- rakennushankkeen pääpiirustukset;
- hankkeen toteutunut tila- ja hankintaohjelma.

Avustuksen saajan tulee liittää selvitykseen kunnan rakennustarkastajan todistus tai muu luotettava selvitys hankkeen valmistumisesta.

Yksityisen yhteisön tulee lisäksi liittää selvitykseen tilintarkastajan lausunto avustuksen käyttämisestä ja hankkeen toteutuneista kustannuksista.

Avustuksen saajan tulee pyydettyä toimittaa myös muita selvityksiä, joita tarvitaan valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi, kuten esimerkiksi kustannuspaikkaa vastaava pääkirja.

Tiedonantovelvollisuus

Valtionavustuksen saajan tulee antaa ministeriölle oikeat ja riittävät tiedot valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi.

Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä ministeriölle muutoksesta, joka vaikuttaa valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen, avustuksen käyttöön tai muihin avustuksen käytölle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen. Edellisten lisäksi avustuksen saajan tulee viipymättä ilmoittaa ministeriölle niistä olennaisista muutoksista, jotka liittyvät avustettavan hankkeen tai toiminnan toteuttamisen laatuun, laajuuteen tai rahoitukseen. Avustuksen saajan tulee arvioida muutoksia niihin tietoihin, joita avustushakemuksessa on annettu ja jotka ovat valtionavustuspäätöksen perustana.

Käyttötarkoituksen ja -ajan sekä ehtojen muuttaminen

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi avustuksen saajan hakemuksesta perustellusta syystä muuttaa avustuksen käyttötarkoitusta ja -aikaa sekä ehtoja. Muutosta koskeva hakemus on tehtävä viimeistään 30 vuorokautta ennen avustuksen käyttöajan päättymistä. Hakemuksessa on mainittava avustuspäätöksen diaarinumero.

Velvollisuus noudattaa hankintalakia

Avustuksen saajan tulee selvittää ja ottaa toiminnassaan huomioon mahdollinen velvollisuutensa noudattaa hankintalainsäädäntöä. Valtion, kuntien ja seurakuntien viranomaisten lisäksi hankintayksiköitä ovat mm. sellaiset valtionavustuksen saajat, jotka täyttävät hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) 5 §:n mukaiset julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit. Julkisoikeudellinen laitos on velvollinen kilpailuttamaan hankintansa noudattaen hankintalain mukaisia menettelyitä. Jos avustuksen saaja saa hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta hankintalaissa tarkoitetuilta hankintayksiköiltä, se on velvollinen noudattamaan hankintalakia siinä hankinnassa.

Hankinnalla tarkoitetaan tavaroiden ja palveluiden ostamista, vuokraamista tai siihen rinnastettavaa toimintaa sekä urakalla teettämistä taloudellista vastiketta vastaan. Hankintaa ei ole esimerkiksi:

- omana työnä tekeminen
- palkkaaminen työsuhteeseen
- maan, olemassa olevien rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden hankinta tai vuokraus.

Velvollisuus noudattaa EU:n pakoteasetuksia (Venäjään ja Valko-Venäjään kohdistetut rajoitustoimet)

Avustuksensaajan tulee varmistaa, ettei ministeriön sille myöntämällä avustuksella tehdä hankintoja sellaiselta taholta tai suoraan tai välillisesti tueta sellaisia henkilöitä tai yhteisöjä, jotka luetellaan YK:n turvallisuusneuvoston konsolidoidussa pakoteluettelossa tai EU:n pakoteasetuksissa (sellaisina kun ne ovat ajoittain muutettuina). EU:n asetus on kaikilta osin velvoittava ja suoraan sovellettavaa oikeutta kaikissa EU:n jäsenvaltioissa ilman eri päätöksiä.

Lisäksi Euroopan unionin neuvoston päätökset pakotteista sitovat hankintalain tarkoittamia hankintayksiköjä ja niitä sovelletaan sellaisenaan. Kukaan avustuksen saaja vastaa omalta osaltaan EU:n pakotteiden vaikutusten selvittämisestä omissa hankinnoissaan. Pakotteiden vaikutuksia arvioitaessa on tarvittaessa tunnistettava yrityksen omistussuhteet ja määräysvalta yritykseen.

Avustuksen saajan tulee ilmoittaa ministeriölle välittömästi, jos avustusta on käytetty pakotteiden vastaisesti.

Vakuuttamisvelvollisuus

Yksityisen yhteisön tulee täydestä arvostaan vakuuttaa omaisuus, jonka hankkimiseen myönnetään valtionavustusta. Vakuuttamisvelvollisuus koskee myös keskeneräistä hanketta.

Selvitys toteutusaikaisesta vakuuttamisesta on toimitettava ensimmäistä maksuerää haettaessa ja selvitys valmiin kohteen vakuuttamisesta on liitettävä hankeselvitykseen.

Velvollisuus järjestää kirjanpito

Avustuksen saajan on järjestettävä kirjanpito kirjanpitolaissa (1336/1997) ja -asetuksessa (1339/1997) säädetyllä tavalla. Kirjanpito on järjestettävä siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata kirjanpidosta luotettavasti omalla kustannuspaikallaan.

Valtionavustuksen palautusvelvollisuus

Palautusvelvollisuudesta ja korvauksen vähentämisestä päättää valtionapuviranomainen.

Valtionavustuksen saajan on ilmoitettava opetus- ja kulttuuriministeriölle kuuden kuukauden kuluessa, jos

- hankittu omaisuus luovutetaan toiselle
- toiminta lopetetaan
- omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan
- omaisuus tuhoutuu tai vahingoittuu ja siitä saadaan vakuutus- tai muuta korvausta.

Jos myöhemmin käy ilmi, ettei ilmoitusta ole tehty kuuden kuukauden kuluessa, on opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 53 §:n 1 momentin mukaisesti laskettu valtionavustuksen määrä palautettava valtiolle korkolain (633/1982) 12 §:n mukaisine korkoineen, jollei valtionapuviranomainen erityisestä syystä toisin päättä. Ilmoitusvelvollisuus ei koske muutoksia, jotka tapahtuvat sen jälkeen, kun avustuksen myöntämisestä on kulunut 15 vuotta.

Avustuksen palautusvelvollisuuteen sovelletaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 53 §:ää. Palautusta ei määrätä kuitenkaan suoritettavaksi, jos luovutuksesta tai muusta edellä mainitusta toimenpiteestä kulunut yli 15 vuotta. Alle 2 000 euron suuruista opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain nojalla annettuun päätökseen perustuvaa suoritusta ei makseta eikä peritä takaisin.

Palautuksen yhteydessä on mainittava päätöksen diaarinumero.

Avustus tulee palauttaa jollekin seuraavista opetus- ja kulttuuriministeriön tileistä:

Nordea Pankki Oyj

IBAN FI0616603000101306

BIC NDEAFIHH

Danske Bank Oyj

IBAN FI9180001700008031

BIC DABAFIHH

Tarkastusoikeus

Ministeriöllä on oikeus suorittaa annettujen tietojen oikeellisuuden toteamiseksi rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia.

Rahoituksen saajan on korvauksetta annettava tarkastajalle kaikki tarkastuksen kannalta välttämättömät tiedot ja selvitykset, asiakirjat, tallenteet ja muu aineisto sekä muutoinkin avustettava tarkastuksessa. Tarkastajalla on oikeus päästä tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa rahoituksen saajan hallinnassa tai käytössä oleviin rahoitettavassa toiminnassa käytettäviin tiloihin ja muille alueille. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

Tarkastajalla on oikeus ottaa tarkastuksen kohteena oleva aineisto haltuunsa, jos tarkastaminen sitä edellyttää. Aineiston haltuunotosta on tarkastuksen yhteydessä laadittava pöytäkirja. Siinä on mainittava haltuunoton tarkoitus ja haltuun otettu aineisto. Aineisto on palautettava viipymättä, kun sitä ei enää tarvita tarkastuksessa.